

BỘ TÀI CHÍNH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÀI CHÍNH - QUẢN TRỊ KINH DOANH

KỶ YẾU

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

KHỞI SỰ KINH DOANH CỦA SINH VIÊN
KHÓI KINH TẾ - QUẢN TRỊ KINH DOANH Ở VIỆT NAM
VÀ TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÀI CHÍNH - QUẢN TRỊ KINH DOANH

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN 2018

- HOẠT ĐỘNG KHỞI NGHIỆP CỦA THANH NIÊN HUNG YÊN
Nguyễn Thị Ngát, Bùi Minh Đức,
Trường Đại học Tài chính – Quản trị kinh doanh 209
- HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP TẠI VIỆT NAM TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY
THỰC TRẠNG VÀ KIẾN NGHỊ HOÀN THIỆN
Trịnh Thị Nhuận,
Trường Đại học Thương Mại 213
- GIẢI PHÁP ĐỀ THỨC ĐẨY VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ KHỞI SỰ KINH DOANH
CỦA SINH VIÊN, CỰU SINH VIÊN VÀ DUY TRÌ PHÁT TRIỂN CÁC CƠ SỞ KINH
DOANH SAU KHỞI SỰ
Vũ Thị Thảo,
Trường Đại học Tài chính - Quản trị kinh doanh 226
- PHẦN 2: CÁC VẤN ĐỀ LIÊN QUAN ĐẾN KHỞI SỰ KINH DOANH VÀ KINH
NGHIỆM THỰC TẾ VỀ KHỞI SỰ KINH DOANH** 238
- VAI TRÒ CỦA BÀI TẬP NHÓM VỀ XÂY DỰNG DỰ ÁN KHỞI NGHIỆP KINH
DOANH ĐỐI VỚI VIỆC HÌNH THÀNH Ý ĐỊNH KHỞI NGHIỆP KINH DOANH CỦA
SINH VIÊN NGÀNH QUẢN TRỊ KINH DOANH
Lê Đình Chiểu,
Trường Đại học Mở - Địa chất 236
- THỨC ĐẨY KHỞI NGHIỆP ĐỂ NUÔI DƯỠNG NGUỒN THU CHO NGÂN SÁCH:
NGHIÊN CỨU Ở HUYỆN THUẬN THÀNH, TỈNH BẮC NINH
Đỗ Công Tiến, Đỗ Thị Hồng Hệ
Chi cục thuế huyện Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh 242
- TÁC ĐỘNG CỦA FDI ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ CỦA TỈNH HUNG YÊN VÀ
MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA
Đoàn Thị Thanh Tâm,
Trường Đại học Tài chính – Quản trị kinh doanh 247
- ĐỀ ÁN "HỖ TRỢ HỌC SINH, SINH VIÊN KHỞI NGHIỆP ĐẾN NĂM 2025" – CƠ HỘI
MỚI ĐỂ SINH VIÊN KHỞI NGHIỆP
Trịnh Thị Hồng Thái,
Trường Đại học Tài chính – Quản trị kinh doanh 253
- NHẬN DIỆN NHỮNG THÁCH THỨC ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP KHỞI SỰ VÀ
NHỮNG GIẢI PHÁP HỖ TRỢ
Trần Hoài Thanh,
Ban Tổ chức trung ương Đảng 260
- GIẢI PHÁP GẮN KẾT ĐÀO TẠO GIỮA CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ VỚI
DOANH NGHIỆP – NGHIÊN CỨU ĐIỂN HÌNH TẠI HÀ NỘI
Nguyễn Quang Huy, Phạm Việt Dũng,
Trường Đại học Công nghiệp Hà nội 265

VAI TRÒ CỦA BÀI TẬP NHÓM VỀ XÂY DỰNG DỰ ÁN KHỞI NGHIỆP KINH DOANH ĐỐI VỚI VIỆC HÌNH THÀNH Ý ĐỊNH KHỞI NGHIỆP KINH DOANH CỦA SINH VIÊN NGÀNH QUẢN TRỊ KINH DOANH

ThS. Lê Đình Chiêu,

Trường Đại học Mở - Địa chất

Tóm tắt:

Một trong những sứ mệnh của sinh viên Việt Nam, đặc biệt là sinh viên ngành quản trị kinh doanh trong giai đoạn hiện nay là khởi nghiệp kinh doanh để góp phần quan trọng trong việc xây dựng quốc gia khởi nghiệp theo mục tiêu của Chính phủ. Và để thực hiện được sứ mệnh này, chương trình giáo dục đóng góp một vai trò quan trọng. Bài viết sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu như phương pháp nghiên cứu lý thuyết, phương pháp nghiên cứu tình huống, phương pháp chuyên gia... để làm rõ cơ sở lý thuyết, vai trò của việc thực hiện bài tập nhóm các môn học quản trị với chủ đề xây dựng dự án khởi nghiệp kinh doanh đối với việc hình thành ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên ngành quản trị kinh doanh. Bài viết cũng đề xuất quy trình gồm các bước triển khai việc thực hiện bài tập nhóm dạng này.

Từ khóa: Bài tập nhóm, dự án khởi nghiệp, ý định khởi nghiệp

1. GIỚI THIỆU

Khởi nghiệp kinh doanh (start-up) được hiểu là bắt đầu triển khai một hoạt động kinh doanh nói chung và thành lập doanh nghiệp kinh doanh nói riêng. Với mỗi quốc gia, nguồn thu chính của chính phủ là từ nguồn thuế, mà phần lớn trong số đó thu từ các doanh nghiệp, các cơ sở kinh doanh. Chính vì thế, hoạt động khởi nghiệp ở mỗi quốc gia luôn được các chính phủ hết sức quan tâm, bởi nó có tác động lớn trong việc thúc đẩy phát triển hoạt động kinh tế, kinh doanh của quốc gia và tăng nguồn thu cho ngân sách nhà nước.

Bảng 1 TỶ LỆ DÂN SỐ (TỪ 18 ĐẾN 64 TUỔI) KHỞI NGHIỆP KINH DOANH
GIAI ĐOẠN ĐẦU TẠI MỘT SỐ QUỐC GIA

Quốc gia	Tỷ lệ dân số khởi nghiệp kinh doanh (%)
Argentina	14,2
Brazil	17,5
Pháp	5,8
Đức	4,2
Peru	27,2
Nga	3,9
Thổ Nhĩ Kỳ	8,6
Anh	6,4
Hoa Kỳ	7,6

(Nguồn: D. Kelly, N. Bosma, J.E. Amoros, Global Entrepreneurship Monitor 2010: Global Project (Babson College and Universidad del Desarrollo, 2012))^[1]

Đối với Chính phủ Việt Nam, theo Nghị quyết 35 về hỗ trợ và phát triển doanh nghiệp đến năm 2020 đã đề ra mục tiêu, đến năm 2020 xây dựng doanh nghiệp Việt Nam có năng lực cạnh tranh, phát triển bền vững, cả nước có ít nhất một triệu doanh nghiệp hoạt động, trong đó có các doanh nghiệp quy mô lớn, nguồn lực mạnh^[2] (theo số liệu thống kê, đến hết năm 2017, Việt Nam có khoảng 630.000 doanh nghiệp hoạt động^[8]). Cùng với mục tiêu này, Chính phủ Việt Nam có rất nhiều chương trình, đề án nhằm hỗ trợ khởi nghiệp, đặc biệt là đối tượng thanh niên, những chủ nhân tương lai của đất nước.

Là lực lượng tri thức trẻ của đất nước, sinh viên ngành quản trị kinh doanh nói riêng và sinh viên Việt Nam nói chung sẽ phải là lực lượng nòng cốt trong nhiệm vụ xây dựng một quốc gia khởi nghiệp, bởi đây là lực lượng trẻ, có sức khỏe, có hoài bão và được đào tạo một cách bài bản, nhanh nhạy với sự biến động của môi trường kinh doanh, nắm bắt được các xu hướng kinh doanh và thích ứng với quá trình hội nhập kinh tế quốc tế. Để lực lượng trẻ này có thể thực hiện được sứ mệnh lịch sử của mình trong việc xây dựng quốc gia khởi nghiệp, ngay trong chương trình đào tạo của các trường đại học, đặc biệt là chương trình đào tạo ngành quản trị kinh doanh, cần thiết phải có những nội dung nhằm định hướng việc hình thành ý định khởi nghiệp của sinh viên.

2. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA VIỆC HÌNH THÀNH Ý ĐỊNH KHỞI NGHIỆP KINH DOANH CỦA SINH VIÊN

a) *Khái quát về khởi nghiệp kinh doanh*

Hiểu một cách đầy đủ, khởi nghiệp kinh doanh là quá trình thực hiện toàn bộ các công việc cần thiết để triển khai một hoạt động kinh doanh nào đó^[1]. Theo đó, thực hiện hoạt động khởi nghiệp kinh doanh, các cá nhân hay nhóm khởi nghiệp thực hiện các công việc cần thiết như điều tra, khảo sát hình thành ý tưởng, chuẩn bị các nguồn lực, lựa chọn chiến lược gia nhập... để triển khai hình thành một doanh nghiệp hay một cơ sở kinh doanh.

b) *Khái quát về ý định khởi nghiệp và ý định khởi nghiệp của sinh viên*

Theo sự tổng hợp của [3], có một số cách hiểu về ý định khởi nghiệp như sau:

Ý định khởi nghiệp có thể được định nghĩa là sự liên quan ý định của một cá nhân để bắt đầu một doanh nghiệp (Souitaris & cộng sự, 2007); là một quá trình định hướng việc lập kế hoạch và triển khai thực hiện một kế hoạch tạo lập doanh nghiệp (Gupta & Bhawe, 2007). Ý định khởi nghiệp của một cá nhân bắt nguồn từ việc họ nhận ra cơ hội, tận dụng các nguồn lực sẵn có và sự hỗ trợ của môi trường để tạo lập doanh nghiệp của riêng mình (Kuckertz & Wagner, 2010).

Ý định khởi nghiệp của sinh viên xuất phát từ các ý tưởng của sinh viên và được định hướng đúng đắn từ chương trình giáo dục và những người đào tạo (Schwarz & cộng sự, 2009).

c) *Các nhân tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên*

Bài viết tổng hợp một số công trình nghiên cứu về các nhân tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên Việt Nam. Các công trình nghiên cứu này đã dựa vào các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước trước đó, sử dụng các lý thuyết nền phù hợp, kết hợp cả nghiên cứu định tính và nghiên cứu định lượng để kiểm định, chỉ ra các nhân tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên. Cụ thể như sau:

Nghiên cứu [3] đã tổng hợp các nghiên cứu trước đó, chỉ ra các nhân tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp của sinh viên:

- Ảnh hưởng của chương trình giáo dục đến ý định khởi nghiệp của sinh viên: Có nhiều nghiên cứu đã chỉ ra chương trình giáo dục có ảnh hưởng lớn đến ý định khởi nghiệp của sinh viên. Hong & cộng sự (2012) đã chỉ ra rằng chất lượng khởi nghiệp của sinh viên liên quan đến chương trình giáo dục khởi nghiệp vì nó làm giàu kiến thức về khởi nghiệp và làm phát triển các kỹ năng khởi nghiệp của sinh viên. Trường đại học phải tập trung chú ý nhiều hơn nữa đến chương trình giáo dục khởi nghiệp của mình, tập trung vào các doanh nghiệp sinh viên, kết nối với xã hội, trao cho sinh viên nhiều cơ hội khởi nghiệp và phải chú trọng đến cơ hội thực tập, va chạm thực tế của sinh viên. Nghiên cứu của Schwarz và các cộng sự (2009) đã chỉ ra tác động của môi trường đại học đến ý định khởi nghiệp của sinh viên, trong đó chú trọng bầu không khí sáng tạo trong giảng dạy và học tập tạo cảm hứng cho sinh viên khởi nghiệp...

- Ảnh hưởng của môi trường đến ý định khởi nghiệp. Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra yếu tố môi trường sống có ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp của sinh viên. Pruett & các cộng sự (2009) đã chứng minh văn hóa quốc gia, yếu tố xã hội, tấm gương điển hình trong khởi nghiệp, sự ủng hộ của gia đình, thiên hướng khởi nghiệp có tác động tích cực đến ý định khởi nghiệp. Sesen (2013) đã chỉ ra rằng các yếu tố như thông tin kinh doanh, mối quan hệ xã hội, môi trường khởi nghiệp ở trường đại học có tác động tích cực đến ý định khởi nghiệp của sinh viên...

- Ảnh hưởng của bản thân người khởi nghiệp và ý định khởi nghiệp của họ. Liên quan đến nội dung này, nhiều nghiên cứu đã chỉ ra động cơ, tính cách, tư duy, thái độ, hay thậm chí là giới tính đều có ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp của sinh viên.

Nghiên cứu [4] đã chỉ ra 4 yếu tố tác động đến ý định khởi sự doanh nghiệp của sinh viên ngành quản trị kinh doanh gồm: Thái độ và sự đam mê; sự sẵn sàng kinh doanh; quy chuẩn chủ quan; và nhân tố giáo dục.

Nghiên cứu [5] cho thấy ý định khởi nghiệp của sinh viên kỹ thuật chịu tác động trực tiếp bởi tính khả thi cảm nhận và thái độ đối với việc khởi nghiệp của sinh viên;

Nghiên cứu [6] trong bối cảnh Trường Đại học Kỹ thuật Công nghệ Cần Thơ, đã chỉ ra các nhân tố có ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp của sinh viên Trường này gồm: Đặc điểm tính cách; thái độ cá nhân; nhận thức điều khiển hành vi; nhận thức và thái độ; giáo dục khởi nghiệp; và các biến nhân khẩu học.

Nghiên cứu [7] đã chỉ ra 6 yếu tố độc lập ảnh hưởng đến ý định khởi sự kinh doanh của sinh viên Khoa Quản trị kinh doanh Trường Đại học Kinh tế – Luật, gồm: Nhận thức kiểm soát hành vi; động cơ chọn làm công cho một tổ chức; môi trường cho khởi nghiệp; động cơ tự làm chủ; quy chuẩn chủ quan; và sự hỗ trợ của môi trường học thuật.

Các công trình nghiên cứu khác nhau có chỉ ra các nhân tố khác nhau, tuy nhiên, tác giả nhận thấy, các nhân tố này cũng có thể được gộp thành ba nhóm giống như trong nghiên cứu [3], tức là chia thành ba nhóm nhân tố:

- Nhóm nhân tố thuộc nội dung chương trình giáo dục;
- Nhóm nhân tố môi trường khởi nghiệp;
- Nhóm nhân tố thuộc chính bản thân các cá nhân khởi nghiệp.

Trong môi trường học tập, nghiên cứu ở trường đại học, đặc biệt đối với ngành quản trị kinh doanh khi mà điều kiện thực hành rất hạn chế thì xây dựng các dự án khởi nghiệp kinh doanh là hoạt động có tác động tích cực trong việc hình thành ý tưởng khởi nghiệp của sinh viên. Hơn nữa, theo kinh nghiệm của các nhà nghiên cứu cũng như các nhà khởi nghiệp thành công, hai yếu tố quan trọng hàng đầu quyết định sự thành công của khởi nghiệp là ý tưởng kinh doanh và bạn đồng hành. Hơn nữa, xuất phát từ những lợi ích của làm việc nhóm và những hạn chế trong tư duy, hành động của sinh viên nên việc xây dựng các dự án khởi nghiệp nên được thực hiện bởi nhóm sinh viên, dưới dạng bài tập nhóm là hợp lý nhất.

3. VAI TRÒ CỦA BÀI TẬP NHÓM VỚI CHỦ ĐỀ XÂY DỰNG DỰ ÁN KHỞI NGHIỆP KINH DOANH ĐỐI VỚI VIỆC HÌNH THÀNH Ý ĐỊNH KHỞI NGHIỆP KINH DOANH CỦA SINH VIÊN NGÀNH QUẢN TRỊ KINH DOANH

Khác với các ngành khoa học tự nhiên, kỹ thuật có thực hành, thí nghiệm trực quan, sinh động phục vụ cho việc làm rõ các luận điểm lý thuyết, các ngành đào tạo về kinh tế, quản lý, quản trị nói chung và ngành quản trị kinh doanh nói riêng ít có điều kiện thực hành. Chính vì thế, trong nội dung giảng dạy các môn học cần thiết phải phải có các nội dung như sử dụng case study hay đề sinh viên xây dựng các dự án khởi nghiệp như đề cập trong bài viết này. Riêng với việc cho sinh viên xây dựng các dự án khởi nghiệp, ngoài tác dụng trong việc liên hệ các kiến thức lý thuyết với thực tế kinh doanh, phát triển các kỹ năng mềm cho sinh viên... thì nó còn có tác dụng rất tích cực trong việc hình thành các ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên. Một số vai trò cụ thể:

- Bài tập dạng xây dựng dự án khởi nghiệp kinh doanh đưa vào trong chương trình giảng dạy sẽ là một nội dung quan trọng trong chương trình giáo dục đảm bảo khía cạnh giúp hình thành các ý định khởi nghiệp cho sinh viên của chương trình giáo dục.

- Góp phần tạo ra môi trường khởi nghiệp cho sinh viên. Thông qua việc làm bài tập nhóm, sinh viên được tìm hiểu hoạt động kinh doanh nói chung, hoạt động khởi nghiệp kinh doanh nói riêng. Thông qua đó, sinh viên có thể trao đổi để hình thành lên ý tưởng khởi nghiệp cho nhóm mình. Với những ý tưởng khởi nghiệp này, cùng với kế hoạch triển khai ý tưởng đó với bạn bè, giảng viên là một trong những yếu tố quan trọng để thực hiện hoạt động khởi nghiệp của sinh viên ngay tại thời điểm hiện tại hoặc sau khi ra trường. Đối với những ý tưởng đặc biệt hay, có khả năng triển khai thực tế cao, bằng mối quan hệ của giảng viên, của khoa hay của nhà trường, có thể liên hệ với các công ty chuyên đầu tư mạo hiểm hay đội ngũ cựu sinh viên để họ trợ giúp cho việc triển khai các ý tưởng này.

- Thông qua việc tìm hiểu các tấm gương khởi nghiệp thành công trên các phương tiện thông tin đại chúng hoặc thông qua các tình huống thực tế mà giảng viên đề cập có thể tạo động lực tốt cho sinh viên trong việc hình thành các ý định khởi nghiệp cho chính mình. Thông qua đó, cũng có thể tạo cho sinh viên thái độ tích cực, sự sẵn sàng đối với các hoạt động khởi nghiệp kinh doanh.

- Thông qua việc trao đổi, thảo luận trong nhóm và trao đổi, tranh luận khi thuyết trình ý tưởng khởi nghiệp kinh doanh sẽ giúp góp phần hình thành lên tư duy khởi nghiệp cho sinh viên...

4. TRIỂN KHAI THỰC HIỆN BÀI TẬP NHÓM VỚI CHỦ ĐỀ XÂY DỰNG CÁC DỰ ÁN KHỞI NGHIỆP KINH DOANH ĐỐI VỚI SINH VIÊN NGÀNH QUẢN TRỊ KINH DOANH

Việc triển khai dạng bài tập nhóm với chủ đề xây dựng các dự án khởi nghiệp kinh doanh có thể được triển khai ở tất cả các môn quản trị, song theo tác giả thì nó sẽ phù hợp nhất đối với các môn học dạng quản trị tổng hợp cả một doanh nghiệp, một tổ chức như môn quản trị học, quản trị doanh nghiệp, quản trị doanh nghiệp thương mại, quản trị kinh doanh quốc tế... Việc triển khai dạng bài tập này có thể được thực hiện theo các bước:

Bước 1. Phân nhóm sinh viên.

Mỗi nhóm không nên quá ít vì không đủ nhân lực để làm nhưng cũng không nên quá đông vì với kinh nghiệm và khả năng lãnh đạo nhóm của sinh viên, nhóm làm việc quá đông sẽ khó có thể quản lý hiệu quả. Theo kinh nghiệm của tác giả, nhóm làm việc của sinh viên chỉ khoảng từ 3 đến 5 người. Việc phân nhóm nên được thực hiện ngay từ buổi đầu tiên của môn học;

Bước 2. Sinh viên trao đổi, hình thành và đăng ký ý tưởng

Cho sinh viên tìm hiểu, trao đổi trong khoảng 2 tuần để hình thành lên ý tưởng khởi nghiệp kinh doanh. Hết thời gian, các nhóm sẽ đăng ký ý tưởng khởi nghiệp kinh doanh với giảng viên;

Bước 3. Triển khai xây dựng dự án khởi nghiệp

Sinh viên có khoảng thời gian khoảng 4 tuần để triển khai xây dựng dự án khởi nghiệp. Một số nội dung mà dự án khởi nghiệp này phải làm rõ được gồm:

- Cơ sở hình thành ý định khởi nghiệp kinh doanh;
- Dự kiến các nguồn lực để triển khai thực hiện ý định khởi nghiệp;
- Lựa chọn chiến lược gia nhập thị trường đối với doanh nghiệp khởi nghiệp;
- Làm rõ khả năng thương mại của sản phẩm/dịch vụ và lượng hóa luồng tiền khi triển khai thực hiện dự án...

Bước 4. Nộp bài

Nhóm sinh viên nộp bài cho giảng viên. Giảng viên sẽ tự mình hoặc kết hợp với các giảng viên, chuyên gia khác chấm các ý tưởng khởi nghiệp này. Sau đó lựa chọn một số nhóm làm tốt chuẩn bị thuyết trình.

Bước 5. Báo cáo ý tưởng khởi nghiệp kinh doanh

Báo cáo ý tưởng khởi nghiệp kinh doanh. Một số nhóm được lựa chọn sẽ chuẩn bị để thuyết trình. Tham gia đánh giá các ý tưởng khởi nghiệp sẽ là các giảng viên và nên mời thêm các doanh nhân đã khởi nghiệp thành công. Có thể mời đội ngũ cựu sinh viên của trường mà họ đã khởi nghiệp thành công. Họ có rất nhiều kinh nghiệm, bài học để có thể đóng góp cho các ý tưởng khởi nghiệp, giúp thúc đẩy việc biến các dự án khởi nghiệp của sinh viên thành các hoạt động khởi nghiệp thực tế.

Bước 6. Tổng kết, rút kinh nghiệm

Sau khi kết thúc thuyết trình, giảng viên sẽ tổng kết, rút kinh nghiệm cho sinh viên để họ nắm được các ý tưởng cốt lõi.

5. KẾT LUẬN VÀ HƯỚNG NGHIÊN CỨU TIẾP THEO

Thông qua bài viết, tác giả đã tìm hiểu, đưa ra các cơ sở lý thuyết, phân tích vai trò cũng như các bước để triển khai việc thực hiện bài tập nhóm các môn học quản trị với chủ đề xây dựng dự án khởi nghiệp kinh doanh nhằm góp phần hình thành ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên ngành quản trị kinh doanh. Tuy nhiên, bài viết còn hạn chế là mới dừng lại ở việc phân tích định tính thông qua phân tích lý thuyết và kinh nghiệm thực tế trong giảng dạy của tác giả mà thiếu sự kiểm định để xác định được mức độ tác động cụ thể của việc thực hiện bài tập nhóm dạng xây dựng dự án khởi nghiệp tới việc hình thành ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên. Đây sẽ là hướng nghiên cứu tiếp theo của tác giả, cũng có thể là gợi ý đối với các nhà nghiên cứu quan tâm đến chủ đề này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Ngọc Huyền, Ngô Thị Việt Nga và nnk (2016). *Giáo trình Khởi sự kinh doanh*. NXB Đại học Kinh tế Quốc dân;
- [2]. Nghị quyết 35/NQ-CP ngày 16 tháng 5 năm 2016 về Hỗ trợ và phát triển doanh nghiệp đến năm 2020;
- [3]. Ngô Thị Thanh Tiên, Cao Quốc Việt. *Tổng quan lý thuyết về ý định khởi nghiệp của sinh viên*. Tạp chí Khoa học Đại học Mở TP. HCM, Số 50/2016, Tr.56-65;
- [4]. Nguyễn Quốc Phi, Lê Thị Diệu Hiền, Mai Võ Ngọc Thanh. *Các nhân tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp của sinh viên khối ngành Quản trị kinh doanh tại các trường đại học/cao đẳng ở thành phố Cần Thơ*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Văn Hiến, Số 10/2016, Tr.55-64;
- [5]. Đoàn Thị Thu Trang, Lê Hiếu Học. *Các nhân tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp sinh viên ngành kỹ thuật: Nghiên cứu trong trường hợp Đại học Bách Khoa Hà Nội*. Tạp chí Kinh tế đối ngoại (Trường Đại học Ngoại thương), Số 97/2018;
- [6]. Phan Anh Tú, Trần Quốc Huy. *Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến ý định khởi nghiệp kinh doanh của sinh viên Trường Đại học Kỹ thuật Công nghệ Cần Thơ*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Cần Thơ, Tập 48/2017, Phần D, Tr.96-103;
- [7]. Nguyễn Quang Hải, Cao Nguyễn Trung Cường. *Các yếu tố ảnh hưởng đến ý định khởi sự doanh nghiệp của sinh viên Khoa Quản trị kinh doanh Trường Đại học Kinh tế – Luật*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Trà Vinh, Số 25/2017, Tr.10-19;
- [8]. <http://www.replus.vn/tong-ke-tinh-hinh-thanh-lap-doanh-nghiep-2017>.